

jeg allerede indlede mine Bemærkninger med igaar, at jeg ingenlunde er en ubetinget Tilhænger af Contingentsystemet og ingenlunde er en ubetinget Modstander af Procentsystemet. Jeg tilføiede endogsaa igaar, at jeg ansaa Procentsystemet for i Ideen og i theoretisk Henseende at være det fortrinligste. Men der er en Ting, som jeg skal tillade mig at gjøre opmærksom paa, der hører til Erfaringer, hvilke en temmelig lang Beseffligelse med Finanzvidenskaben har ført mig til, og det er, at enhver Skattelov, naar den skal føres igjennem med Held, maa være grundet paa visse Betingelser. Naar jeg nu spørger, hvorledes Indtægtskatten er bleven gennemført paa de Steder, hvor den endnu bestaaer, eller hvor den i kortere eller længere Tidrum har bestaaet, saa er det umægteligt — enhver, der har offret Finanzvidenskaben nogen Opmærksomhed, vil samstemme med mig deri —, at, medens man i en meget lang Række af Aar har holdt fast ved Procentsystemet i England, saa har man, hvor man isvrigt har prøbet Procentsystemet i de sidste 30 Aar, forladt det meget snart. Spørger man saa, af hvilken Grund dette har været Tilfældet, da man jo dog ellers i Alt, hvad der angaaer Finansterne og kan sættes i Børøring med Statsfinansterne, altid har fremstillet England som Læremester og gjerne er fulgt i dets Spor — spørger man om, hvad der er Grunden til, at Procentsystemet har holdt sig i England, og derimod ikke har holdt sig paa noget andet Sted, men meget mere har været ephemert paa alle andre Steder — jeg tør ikke sige med fuldkommen Visshed, men jeg tør dog næsten paastaae, at det ikke paa noget andet Sted har holdt sig i 10 Aar — saa er Svaret det, at Grunden dertil ganske simpelt hen er den, at de engelske Formuesforhold ere meget mere gjennemsnuelige, og at Bevægelsen i den engelske Omsætning er meget mere gjennemtrængelig, end det er Tilfældet paa noget som helst andet Sted. Jeg skal kun nævne et enkelt Exempel. Statsgjalden i England er en meget trykkende Byrde paa Folket i dets Heelhed, idet den er meget stor, ja usforholdsmæssig stor til Englands Befolkning. Men hvem eier de engelske Statsobligationer? — Ja, det ligger strax klart for Ly-

set, thi der gives i England ingen Statsobligationer, men man har kun en Indskrivning i Statsgjaldens Bøger, og man sælger saa og kober ved at transferere paa Navn. Her er der saaledes allerede en stor Deel af den engelske Nationalformue, som hverken kan skjules og forfølges eller kan erklæres for ikke at tilhøre den Vedkommende. Men derhos ligger den hele engelske Bevægelighed i Formuesomstændigheder langt klarere for i mange Retninger end i alle andre Lande. Industri- og Manufactur-Virksomhed ere saaledes der som oftest sammentrængte i store Foretagender, hvis Resultater ligge tydeligt for Dagens Øjs. Jeg skal ikke fordybe mig videre i disse Betragtninger, men jeg skal dog endnu gjøre opmærksom paa en Ting, og det er, at England, ved at tage Procentsystemet, har kastet Skatten af alle smaa Indtægter bort. Vi tale her om at fastsætte en Undtagelse for Indtægter paa 3—400 Rd., hvilket udgjør 30 til 45 Estr. Men i England gaaer man med Friheden for Beskatning op til 100 Estr., ja i visse Perioder er man endogsaa gaaet op med Friheden til 150 Estr., fordi man netop ikke har villet komme ind paa den Slags Formuer, hvor det bliver saa vanskeligt at gjennemskue Forholdene, og hvor man maa vogte sig saa stærkt for ikke at begaae nogen Uret. For vore Formuesomstændigheders Vedkommende er Forholdet jo derimod omtrent det samme, som det er med Hensyn til vort Lands Udstrækning; de ere i det Hele smaa, om man end, saaledes som det blev bemærket af en æret Taler (W. Petersen) igaar, kan finde enkelte Individer her i Landet, som hane overordentlig store Indtægter. De Forhold, som saaledes finde Sted hos os, finde ogsaa Sted paa de allerfleste Steder omkring paa Continentet, og man har der gjort den selv samme Erfaring, som jeg føler mig overbevist om, at man vil gjøre her — jeg oplever vel ikke den Tid, da Erfaringen vil blive gjort, men jeg føler mig overbevist om, at den vil blive gjort —, nemlig at Procentsystemet vækker en langt større Aville i Befolkningen end Contingentsystemet. Det maa jeg dog i denne Anledning bemærke imod den ærede Finanzminister — endstjændt